

Prof. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi

&

Akademisyen/Avukat Dr. Ahmet Cemal RUHİ
Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ÇOCUK HUKUKU

(Ders Kitabı)

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX

BİRİNCİ BÖLÜM ÇOCUK HUKUKU VE ÇOCUK HAKLARININ ÖNEMİ, KONUSU, KAYNAKLARI VE HUKUK SİSTEMİNDEKİ YERİ

I. ÇOCUK HUKUKU VE ÇOCUK HAKLARININ ÖNEMİ	1
A. Çocuk Hukuku ve Çocuk Haklarının Önemi	1
B. Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları Kavramları.....	2
1. Çocuk Hukuku Kavramı	2
2. Çocuk Hakları Kavramı.....	4
II. ÇOCUK HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ.....	5
A. Çocuğun Yararının Önceliği	5
B. Kamusallık	7
C. Düzenleme Serbestisinin Bulunmaması ve Şekilcilik	7
D. Güçsüzlerin Korunması	8
III. TÜRK HUKUKUNDА ÇOCUK HAKLARI.....	8
IV. ULUSLARARASI HUKUKTAKI GELİŞMELER	15

A.	Genel Olarak.....	15
B.	Çocuk Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi.....	17
1.	Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin Temel Yaklaşımları	18
2.	Çocuk Hakları Sözleşmesinin Yapısı ve Temel Amacı	19
3.	Çocuk Hakları Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Denetimi.....	20
V.	ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN GENEL İLKELERİ.	21
A.	Genel Olarak.....	21
B.	Ayrımcılık Yasağı.....	21
C.	Çocuğun Yaşama ve Gelişme Hakkı.....	22
D.	Çocuğun Yüksek Yararına Öncelik Tanınması.....	24
E.	Çocuğun Görüşlerinin Dikkate Alınması ve Katılım Hakkı .	26
F.	Çocukların Görüşlerini Ortaya Koyma Hakkı	27
G.	Çocukların Görüşlerini Serbestçe İfade Etme Hakkı.....	27
H.	Çocukların Kendilerini Etkileyen Konular ve Sorunları Öğrenme Hakkı	27
VI.	SÖZLEŞMENİN ÇOCUKLARA TANIDIĞI HAKLAR.....	28
A.	Genel Olarak.....	28
B.	Çocuğun Kişisel Hakları ve Özgürlükleri (Medenî Haklar) ..	28
C.	Çocuğun Ailesi Tarafından veya Ailesi Dışındaki Bakım Ortamlarında Yetiştirilme ve Koruma Hakkı	29
1.	Çocuğun Ana Babası Tarafından Yetiştirilme Hakkı.....	29
2.	Çocuğu Ana Babadan Ayırma Yasağı	29
D.	Çocuğun Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakları.....	30
1.	Engelli Çocukların Hakları.....	30
2.	Çocuğun Sağlık Hakkı	31
3.	Çocuğun Sosyal Güvenlik ve Uygun Yaşam Standartlarına Sahip Olma Hakkı.....	31
4.	Çocuğun Eğitim Hakkı.....	32
5.	Çocuğun Oyun, Dinlenme, Boş Zaman Değerlendirme Hakkı.....	33

E. Özel Durumdaki Çocukların Korunma Hakları.....	33
1. Sığınmacı Azınlık ve Yerli Halklara Mensup Çocukların Hakları.....	33
2. Çocuğun Ekonomik Sömürü Aracı Olmaktan Korunması.....	34
3. Çocuğun Uyuşturucudan Korunma Hakkı.....	35
4. Çocuğun Cinsel Sömüründen Korunma Hakkı	35
5. Çocuğun Kaçırılma, Satılma ve Fuhuştan Korunma Hakkı.....	36
6. Suça Sürüklenmiş Çocukların Korunma Hakkı.....	36
7. Savaş Ortamındaki Çocukların Korunma Hakkı	38
a. Genel Olarak.....	38
b. Lahey Sözleşmesinin Niteliği ve Amacı.....	39
c. Çocuk Hukuku ve Çocuk Haklarının Önemi ve Hukuk Sistemindeki Yeri.....	40
d. Lahey Sözleşmesi Kapsamına Giren Çocuklar	40
e. Lahey Sözleşmesine Göre “Kanuna Aykırılık”	41
f. Lahey Sözleşmesine Göre “Koruma Hakkının” Kapsamı	41
g. Lahey Sözleşmesine Göre Çocuğun Mutad Meskeni	41

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRK MEDENİ KANUNUNDA
ÇOCUKLARIN HUKUKÎ DURUMU
VE HAKLARI ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ,
NIŞANLANMASI VE EVLENMESİ

§ 1. HUKUKTA ÇOCUK	43
I. HUKUKTA ÇOCUK KAVRAMI	43
A. Genel Olarak.....	43
II. GENEL OLARAK ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ.....	44

A.	Kişilik Kavramı.....	45
B.	Gerçek Kişiler.....	45
C.	Ceninin Durumu.....	48
D.	Henüz Ana Rahmîne Düşmemiş Olanların Hukuki Durumu	51
E.	Kişiliğin Sona Ermesi	52
1.	Genel Olarak Ölüm.....	52
2.	Cesedin Hukukî Durumu.....	53
3.	Ölüm Olayının İspatı.....	54
4.	Ölüme Bağlınan Hukuki Sonuçlar.....	55
F.	Gaiplik Kararı.....	55
1.	Genel Olarak.....	55
2.	Gaiplik Kararı İsteyebilmek İçin Gerekli Şartlar.....	56
a.	Ortadan Kaybolma.....	56
b.	Uzun Zamandan Beri Haber Alınamaması.....	56
3.	Gaiplik Kararı İstemeye Yetkili Olanlar.....	56
4.	Gaiplik Kararı ve Sonuçları.....	57
5.	Gaipliğin Miras Hukukuna İlişkin Sonuçları.....	58
6.	Gaipliğin Aile Hukukuna İlişkin Sonuçları	58
7.	Gaiplik Kararının Hükümsüz Olması.....	59
III.	EHLİYET ÇEŞİTLERİ	59
A.	Hak Ehliyeti	59
B.	Hak Ehliyetinin Temel İlkeleri.....	60
C.	Fiil Ehliyeti.....	60
1.	Fiil Ehliyetinin Çeşitli Görünümleri.....	61
a.	Hukuka Uygun Fiillerde Bulunabilme Ehliyeti	61
b.	Hukukî İşlem Ehliyeti	61
c.	Hukuki İşlem Benzerlerinde ve Yönetilmesi Gereken İrade Beyanlarına Muhatap Olma.....	61
d.	Hukuka Aykırı Fiiller Açısından Fiil Ehliyeti	62
2.	Fiil Ehliyetinin Şartları	62
a.	Ayırt Etme Gücüne Sahip Olma	62

aa.	Ayırt Etme Gücünü Ortadan Kaldıran Sebepler.	63
aaa.	Yaş Küçüklüğü	63
bbb.	Akıl Hastalığı	63
ccc.	Akıl Zayıflığı.....	63
ddd.	Sarhoşluk.....	63
eee.	Benzer Sebepler.....	64
b.	Ergin Olmak	64
aa.	Normal Erginlik.....	64
bb.	Evlenme İle Kazanılan Erginlik	65
cc.	Mahkeme Kararıyla Erginlik.....	65
c.	Kısıtlı Olmamak	66
aa.	Kısıtlanma Sebepleri.....	66
aaa.	Akıl Hastalığı ve Zayıflığı.....	67
bbb.	Savurganlık, Alkol veya Bağımlılık, Kötü Yaşama Tarzı, Kötü Yönetim.....	67
aaaa.	Bir yılı aşan mahkûmiyet kararı.....	67
bbbb.	İlgilinin Talebi.....	67
d.	Kısıtlanmanın Etkisi.....	67
IV.	ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİNİN KORUNMASI	68
A.	Çocuğun Kişilik Hakkı.....	68
B.	Çocuğun Kişisel Değerleri	69
1.	Maddî Kişilik Değerleri	69
a.	Hayat ve Sağlık.....	69
b.	Vücut Bütünlüğü	72
2.	Manevî Kişilik Değerleri.....	73
3.	Yaşam Alanları	74
a.	Ortak Yaşam Alanı	74
b.	Özel Yaşam Alanı.....	74
c.	Sır Alanı	75
4.	İsim Üzerindeki Hak.....	76
a.	Çocuğun Öz adı Bakımından Getirilen Sınırlamalar	77

b.	Çocuğun Soyadı Bakımından Öngörülen Değişiklikler	78
5.	Resim Üzerindeki Hak	82
6.	Şeref ve Haysiyet	83
V.	ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİNİN KORUNMASI	85
A.	Genel Olarak	85
B.	Kişilik Hakkına Saldırı Durumunda Kişiye Tanınan Başlıca Hukuki İmkânlar	86
1.	Genel Olarak	86
a.	Türk Medeni Kanunu'nun 346 vd. Hükümleri Çerçeveşinde Çocuğun Kişiliğinin Korunması	86
b.	Koruma Önleminin Koşulları	88
aa.	Çocuğun Menfaati ve Gelişmesi Tehlikeye Düşmüş Olmalıdır	88
bb.	Ana ve Baba Tehlikeye Çare Bulamamış Olmalıdır	89
c.	Ana ve Babanın Tehlikeye Güçleri Yetmemiş Olmalıdır	89
aa.	Koruma Önleminin Konusu	89
d.	Türk Medeni Kanunu'nun 347 vd. Hükümleri Çerçeveşinde Çocuğun Kişiliğinin Korunması	90
aa.	Çocuğun Yerleştirilmesi	91
bb.	Aile Yanına Yerleştirme	92
cc.	Kuruma Yerleştirme	93
2.	Velayetin Kaldırılması	94
a.	Genel Olarak	94
3.	Velayetin Kaldırılması Koşulları	99
a.	Velayet Görevinin Gereği Gibi Yerine Getirilememesi	99
b.	Ana ve Babanın İlgisizliği ve İhmalkârlığı	101
c.	Kısıtlılık	102
d.	Ana ve Babanın Yeniden Evlenmesi	103
4.	Velayetin Kaldırılmasının Sonuçları	104

C. Çocuğun Kişilik Hakkının TMK m. 24-25 kapsamında Korunması.....	105
1. Genel Olarak.....	105
2. Saldırıya Son Verilmesi Davası.....	106
3. Saldırının Hukuka Aykırılığının Tespiti	106
4. Saldırı Tehlikesinin Önlenmesi	106
5. Maddi Tazminat Davası.....	107
6. Manevi Tazminat.....	107
7. Kişiye Hakkına Saldırı Neticesinde Elde Edilen Kazancın İadesi	108
D. Durumun Değişmesinin Koruma Önlemlerine Etkisi.....	108
VI. TÜRK CEZA KANUNUNA GÖRE ÇOCUK.....	109
§ 2. ÇOCUĞUN NİŞANLANMASI.....	111
I. NİŞANLANMANIN KURUCU UNSURLARI	111
A. Karşılıklı Evlenme Vaadi	111
B. Tarafların Farklı Cinsten Olması	112
II. NİŞANLANMANIN GEÇERLİLİK ŞARTLARI VE HÜKÜMSÜZLÜĞÜ.....	112
A. Nişanlanma Ehliyeti	112
1. Tam Ehliyetsizler.....	112
2. Sınırlı Ehliyetsizler.....	112
B. İrade Beyanındaki Sakatlıklar	113
III. NİŞANLANMANIN SONA ERMESİ VE SONUÇLARI	114
A. Maddi Tazminat.....	114
B. Manevî Tazminat.....	114
C. Hediyelerin Geri Verilmesi	115
§ 3. ÇOCUĞUN EVLENMESİ.....	116
I. GENEL OLARAK	116
II. EVLENMENİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ İÇİN ARANAN ŞARTLAR.....	116
A. Genel Olarak	116

B.	Evlenme Ehliyeti.....	117
1.	Evlenme Ehliyetinin Koşulları.....	117
a.	Olağan Evlenme Yaşı	117
b.	Olağanüstü Evlenme Yaşı	118
2.	Ayirt Etme Gücü	118
III.	EVLENMENİN KURULMASINA İLİŞKİN ŞEKLÎ NİTELİKTEKİ ŞARTLAR.....	119
A.	Evlenme Töreninin Aslı Şartları.....	119
1.	Nişanlıların İradelerini Karşılıklı Olarak Açıklamaları. 120	
2.	Evlenmenin Yetkili Memur Önünde Yapılması..... 120	
B.	Evlenme Töreninin Tali Şartları.....	121
1.	Evlenmenin Kanun'un Belirttiği Yerde Yapılması..... 121	
2.	Tanıkların Katılması.....	121
3.	Evlenmenin Açık Olarak Yapılması..... 122	
4.	Evlenmenin Sözlü Yapılması..... 122	
C.	Evlenme Töreninde Şekle Uymamanın Sonuçları	122
D.	Evlenmeden Sonraki İşlemler.....	123
1.	Aile Cüzdanı Verilmesi	123
2.	Evlenmenin Nüfus İdaresine Bildirilmesi	123
3.	Evlendirme Aile Kütüğüne Tescil Edilmesi..... 123	
4.	Savcılığa Bildirme..... 124	
IV.	EVLENME ENGELLERİ.....	124
A.	Kesin Evlenme Engelleri	124
1.	Hısimlık.....	124
a.	Kan Hısimlığı.....	125
b.	Kayın Hısimlığı	125
c.	Evlatlık İlişkisi.....	126
2.	Önceki Evlilik.....	126
3.	Akıl Hastalığı.....	127
B.	Kesin Olmayan Evlenme Engelleri.....	127
1.	Bekleme Süresi	127

2. Bulaşıcı Hastalıklar	128
V. EVLENMENİN YOKLUĞU	128
A. Evlenmenin Ayrı Cinsten Kişiler Arasında Yapılmamış Olması	128
B. Evlenmenin, Evlendirme Memuru Önünde Yapılmamış Olması	129
C. İki Tarafın Evlendirme Memuru Önünde Hazır Olmamaları	129
D. Evlenmenin Yokluğunun Sonuçları.....	129
VI. EVLİLİĞİN BUTLANI	130
A. Genel Olarak.....	130
B. Mutlak Butlan Sebepleri.....	130
1. Eşlerden Birinin Evlenme Sırasında Evli Olması.....	131
2. Eşlerden Birinin Evlenme Sırasında Sürekli Olarak Ayırt Etme Gücünden Yoksun Olması	131
3. Akıl Hastalığı.....	131
4. Eşler Arasında Evlenmeye Engel Olacak Derecede Hısımlığın Bulunması (TMK. m. 145 b. 4)	132
C. Nisbi Butlan Sebepleri	132
1. Ayırt Etme Gücünden Geçici Yoksunluk (TMK. m. 148)	132
2. İrade Sakatlıkları	132
a. Hata.....	132
b. Hile (TMK. m. 150)	133
c. Tehdit (Korkutma)	133
d. Yasal Temsilcinin İzninin Olmaması	134
VII. BUTLAN DAVALARI.....	134
A. Davaların Hukuki Niteliği.....	134
B. Davaların Tarafları.....	134
1. Davacı.....	134
2. Davalı.....	134

C.	Dava Hakkının Sınırlandırılması veya Ortadan Kalkması ...	134
D.	Nisbi Butlan Davasının Tarafları	135
1.	Davacı.....	135
2.	Davalı.....	135
3.	Dava Hakkının Sona Ermesi.....	136
E.	Davalarda Yargılama Usulü	136
F.	Çocuklar Yönünden	136
G.	Eşler Yönünden	136
H.	Evliliğin Butlanını Gerektirmeyen Haller.....	137
§ 4.	BOŞANMA.....	138
I.	ÖZEL BOŞANMA SEBEPLERİ.....	138
A.	Zina	138
1.	Şartları.....	138
a.	Evli Olma	139
b.	Eşinden Başka Bir Kimse ile Cinsel İlişkide Bulunma.....	139
c.	Kusurlu Olma	139
2.	Dava Hakkını Ortadan Kaldıran Sebepler	140
a.	Af	140
b.	Hak Düşürücü Sürenin Geçmesi.....	140
B.	Hayata Kast, Pek Kötü veya Onur Kırcı Davranış.....	140
1.	Tanımı	140
a.	Hayata Kast	140
b.	Pek Kötü Davranış.....	141
c.	Onur Kırcı Davranış.....	141
2.	Dava Hakkını Ortadan Kaldıran Sebepler	141
a.	Af	141
b.	Hak Düşürücü Sürenin Geçmesi.....	141
C.	Suç İşleme ve Haysiyetsiz Hayat Sürme	142
1.	Küçük Düşürücü Bir Suç İşleme	142
2.	Haysiyetsiz Hayat Sürme	142

D.	Terk	142
E.	Akıl Hastalığı.....	143
II.	GENEL BOŞANMA SEBEPLERİ	144
A.	Evlilik Birliğinin Temelinden Sarsılması.....	144
1.	Evlilik Birliği, Temelinden Sarsılmalı.....	144
2.	Ortak Hayat Çekilmez Hale Gelmeli	144
3.	Davacının Daha Fazla Kusurlu Olduğu İtirazı Yapılmamış Olmalı.....	145
B.	Eşlerin Boşanma Konusunda Anlaşmaları.....	145
C.	Ortak Hayatın Yeniden Kurulamaması.....	146
III.	BOŞANMA DAVASI	146
A.	Davanın Konusu	146
B.	Yargılama Usulü	147
C.	Geçici Önlemler.....	148
D.	Boşanma Kararı ve Sonuçları.....	148
1.	Eşler Açısından Sonuçları.....	148
2.	Çocuklar Açısından Sonuçları.....	149
3.	Malî Sonuçları	149
a.	Maddî Tazminat.....	149
E.	Manevî Tazminat.....	150
§ 5.	EVLİLİĞİN GENEL HÜKÜMLERİ	150
I.	EVLİLİĞİN GENEL HÜKÜMLERİ	150
A.	Eşlerin Hak ve Yükümlülükleri.....	150
1.	Genel Olarak.....	150
2.	Konutun Seçimi, Birliğin Yönetimi ve Giderlere Katılma.....	151
3.	Kadının Soyadı.....	151
4.	Eşlerin Meslek ve İşi.....	152
B.	Birliğin Temsili.....	152
1.	Eşlerin Temsil Yetkisi	152
2.	Sorumluluk.....	152

3.	Temsil Yetkisinin Kaldırılması veya Sınırlanması	153
4.	Temsil Yetkisinin Geri Verilmesi.....	153
C.	Eşlerin Hukuki İşlemleri.....	153
1.	Kural	153
2.	Aile konutu.....	153
D.	Evlilik Birliğinin Korunması	154
1.	Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi.....	155
2.	Borçlulara Ait Önlemler.....	155
3.	Tasarruf Yetkisinin Sınırlanması.....	156

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
NAFAKA, SOYBAĞI, EVLAT EDİNME,
VELAYET VE ÇOCUK MALLARI

§ 6.	ÇOCUĞA TAKDİR EDİLECEK NAFAKA.....	157
I.	TEDBİR NAFAKASI	157
A.	Evlilik Birliği Devam Ederken İstenebilecek Tedbir Nafakası.....	157
1.	Evlilik Birliğinden Doğan Yükümlülüklerin Taraflarca Yerine Getirilmemesi	157
2.	Çocuk İçin İstenen Tedbir Nafakası	158
3.	Butlan Davasında Hükmedilecek Tedbir Nafakası	158
4.	Boşanma veya Ayrılık Davasında Hükmedilecek Tedbir Nafakası.....	158
5.	Evlât Edinilen Çocuk Lehine Hükmedilecek Tedbir Nafakası	159
B.	Tedbir Nafakası ile İlgili Hükümler	160
1.	Tedbir Nafakasının Başlangıcı	160
2.	Tedbir Nafakasının Miktarının Belirlenmesi.....	161
3.	Tedbir Nafakasının Arttırılması veya Azaltılması.....	162
4.	Tedbir Nafakasının Eda Biçimi ve Zamanı	163

5. Tedbir Nafakasının Sona Ermesi	164
C. Tedbir Nafakasında Usul Hükümleri	164
1. Taraflar.....	164
2. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	165
a. Görevli Mahkeme.....	165
b. Yetkili Mahkeme.....	165
3. İspat Yükü.....	166
II. YOKSULLUK NAFAKASI.....	166
A. GENEL OLARAK.....	166
III. YOKSULLUK NAFAKASI.....	167
IV. YOKSULLUK NAFAKASININ ŞARTLARI	169
V. YOKSULLUK NAFAKASINDA SÜRE PROBLEMİ	171
VI. YOKSULLUK NAFAKASININ SÜRELİ TALEP EDİLMESİ	172
VII. ANAYASA MAHKEMESİNİN YOKSULLUK NAFKASININ SÜRESİNE İLİŞKİN KARARI	172
A. Yerel Mahkemenin İptal Gerekçesi	173
B. Anayasa Mahkemesinin Kararı ve Gerekçesi	174
C. Anayasa Mahkemesi Üyesinin Red Gerekçesi	175
D. Anayasa Mahkemesi Kararının Değerlendirilmesi.....	176
VIII. İŞTİRAK NAFAKASI	178
A. Genel Olarak.....	178
B. İştirak Nafakasının Mahiyeti.....	179
1. İştirak Nafakası Ödenmesi Gereken Hâller	179
a. Butlanına Karar Verilen Evlilikten Doğan Çocuklar	179
b. Ayrılık Hâlinde Velâyeti Taraflardan Birine Verilen Çocuklar.....	179
c. Boşanma Hâlinde Velâyet Hakkı Taraflardan Birine Verilen Çocuklar	180

d.	Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi Hâlinde Velâyet Hakkı Taraflardan Birine Verilen Çocuklar	180
e.	Evlilik Dışında Doğan Çocuklar.....	181
2.	Velâyetin Taraflardan Birine Verilmesi.....	183
3.	İştirak Nafakası	186
C.	İştirak Nafakasının Hükümleri.....	187
1.	İştirak Nafakasının Başlangıcı.....	187
2.	İştirak Nafakasının Miktarının Belirlenmesi	190
3.	İştirak Nafakasının Artırılması veya Azaltılması	193
4.	İştirak Nafakasının Eda Biçimi ve Zamanı	195
5.	İştirak Nafakasının Sona Ermesi	195
D.	İştirak Nafakasında Usul Hükümleri.....	196
1.	Taraflar.....	196
2.	Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	198
a.	Görevli Mahkeme.....	198
b.	Yetkili Mahkeme.....	200
3.	İspat Yükü.....	200
IX.	YARDIM NAFAKASI	201
A.	Genel Olarak.....	201
B.	Nafaka Borçluları ve Alacaklıları	202
1.	Üstsoy ve Altsoy	202
2.	Kardeşler.....	203
3.	Kamu Kurumları	204
C.	Yardım Nafakasının Koşulları.....	205
1.	Nafaka Yükümlülüğünün Nafaka Alacaklığı Bakımından Koşulları	205
a.	İstemde Bulunma Koşulu	205
b.	Yoksulluk Hâli.....	205
2.	Nafaka Yükümlülüğünün Nafaka Borçlusı Bakımından Koşulları	210

---

a.	Üstsoy ve Altsoyun Ödeme Kabiliyeti	210
b.	Yardım Nafakasında Kardeşin Ödeme Kabiliyeti ...	211
D.	Yardım Nafakasında Sıra	212
E.	Yardım Nafakasının Hükümleri	216
1.	Yardım Nafakasının Başlangıcı.....	216
2.	Yardım Nafakasının Miktarının Belirlenmesi.....	217
3.	Yardım Nafakasının Artırılması veya Azaltılması.....	219
4.	Yardım Nafakasının Eda Biçimi ve Zamanı.....	220
5.	Yardım Nafakasının Sona Ermesi.....	222
§ 7.	SOYBAĞI.....	223
I.	GENEL OLARAK	223
II.	KAN BAĞINA DAYANAN SOYBAĞI	225
A.	Soybağının Kurulması.....	225
1.	Çocuk ile Ana Arasında Soybağı Kurulması.....	225
2.	Çocuk ile Baba Arasında Soybağı Kurulması	226
a.	Ana ile Evlilik	226
aa.	Çocuğun Doğduğu veya Ana Rahmine Düşlüğü Sırada Ana ile Evli Olma	226
b.	Babalık Karinesinin Çürütlmesi: Soybağının Reddi	229
c.	Soybağının Reddi Sebepleri.....	230
aa.	Çocuğun Ana Rahmine Evlilik İçinde Düşmesi	230
bb.	Cinsel İlişkinin İmkânsız Olduğunun İmkânsızlığının İspatı	231
cc.	İlliyet Bağının Bulunmadığının İspatı ile.....	231
dd.	Çocuğun Ana Rahmine Evlilikten Evvel veya Ayrı Yaşama Sırasında Düşmüş Olması	232
d.	Soybağı Davasında Taraflar	232
aa.	Davacılar.....	232
aaa.	Koca ve Çocuk	232
bbb.	Diğer İlgililer.....	234
bb.	Davalılar.....	237

3.	Hak Düşürücü Süreler.....	237
4.	Soybağının Reddi Davasında Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	239
5.	Soybağının Reddi Kararının Sonuçları.....	239
a.	Ana ile Babanın Çocuğun Doğumundan Sonra Evlenmesi.....	240
aa.	Evlenmenin Soybağına Etkisi.....	240
bb.	Bildirim.....	241
cc.	İtiraz ve İptal	241
B.	Tanıma	242
1.	Genel Olarak.....	242
a.	Esasa İlişkin Şartları	243
aa.	Tanıyanın Baba Olması.....	243
bb.	Çocuğun Başka Bir Erkekle Soybağı İlişkisinin Olmaması	243
b.	Şekle İlişkin Şartlar.....	244
2.	TANIMANIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ.....	245
a.	Genel Olarak.....	245
b.	Tanımanın Butlanı.....	246
c.	Tanımanın İptali.....	246
d.	Davada Taraflar.....	247
e.	İspat Yükü.....	247
f.	Hak Düşürücü Süreler.....	248
g.	Yetkili ve Görevli Mahkeme	249
C.	Babalık Hükmü	249
1.	Genel Olarak.....	249
2.	Davanın Tarafları	249
3.	Hak Düşürücü Süreler.....	250
4.	İspat Yükü.....	252
III.	DAVANIN SONUCU	253
A.	Çocuk Bakımından	253
1.	Soybağının Kurulması.....	253

2.	Nafaka	254
a.	Çocuk Bakımından	254
b.	Ana Bakımından.....	254
3.	Babalık Davasında Yetkili ve Görevli Mahkeme	255
IV.	SOYBAĞININ VELAYETE BAĞLI OLMIYAN (GENEL) HÜKÜMLERİ	255
A.	Genel Olarak.....	255
B.	Çocuğun Soyadı.....	256
C.	Çocuğun Vatandaşlığı	258
D.	Çocuğun Velayeti.....	258
E.	Çocukla Kişisel İlişki Kurulması.....	258
F.	Çocuğun Bakım ve Eğitim Giderlerinin Karşılanması	260
G.	Çocuğun Mirasçılığı.....	262
§ 8.	YAPAY DÖLLENME VE SOYBAĞI	262
I.	GENEL OLARAK	262
II.	YAPAY DÖLLENMENİN TÜRLERİ.....	264
A.	Homolog Döllenme.....	264
B.	Heterolog Döllenme.....	267
III.	IN- VITRO FERTİLİZASYON (TÜP BEBEK)	268
IV.	TÜRK HUKUKUNDA YAPAY DÖLLENME.....	270
V.	YAPAY DÖLLENMEDE SOYBAĞI SORUNU.....	271
A.	Genel Olarak.....	271
B.	Homolog Döllenmede Soybağı	271
C.	Heterolog Döllenmede Soybağı	284
1.	Evli Çifte Yumurta Bağışında Soybağı	285
2.	Yabancı Bir Erkeğin Sperminin Kullanılmasında Soybağı.....	286
a.	Kadın Evli İse.....	286
b.	Kadın Evli Değilse,.....	291
3.	Embriyon Bağışında Soybağı.....	291
4.	Yardımcı Annelikte Soybağı	292

a.	İkame Annelikte Soybağı	293
b.	Taşıyıcı Annelikte Soybağı.....	294
§ 9. VELÂYET	299	
I.	TANIMI VE HUKUKÎ NİTELİĞİ	299
II.	VELAYETE TABİ OLANLAR	304
III.	VELAYET HAKKINA SAHİP OLANLAR.....	304
IV.	VELAYET HAKKININ ÖZELLİKLERİ	305
V.	VELAYETİN KAPSAMI.....	305
A.	Genel Olarak.....	305
B.	Çocuğa Ad Koyma.....	306
C.	Çocukla Birlikte Yaşama.....	306
D.	Çocuğun Yerleşim Yeri.....	306
E.	Çocuğun Bakımı ve Eğitimi	306
F.	Çocuğun Söz Dinleme Yükümlülüğü.....	307
G.	Çocuğun Ehliyeti ve Temsili.....	307
H.	Çocuğun Aileyi Temsil Etmesi.....	308
VI.	ÇOCUK İLE ANA VE BABASI ARASINDAKÎ HUKUKÎ İŞLEMLER.....	309
§ 10. BİRLİKTE VELAYET	310	
I.	GENEL OLARAK	310
II.	BİRLİKTE VELAYET İLE İLGİLİ GELİŞMELER.....	312
III.	BİRLİKTE VELAYETİN SÖZ KONUSU OLABİLECEĞİ DURUMLAR.....	317
A.	Evlilik Birliğinin Sona Ermesi Neticesinde Müşterek Çocuğun Velayeti.....	317
B.	Evlilik Birliği Dışında Doğan Çocuğun Velayeti	318
IV.	AİLE MAHKEMELERİNİN GÖREVİ	321
V.	MEVZUATTAKÎ DÜZENLEME VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	322
A.	4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Velayete İlişkin Hükümleri	322

B. Mehaz İsviçre Medeni Kanunu'nun Velayete İlişkin Hükümleri	323
C. Kamu Düzeni Kavramı Çerçeveinde Kavramın Değerlendirilmesi	326
VI. BİRLİKTE VELAYETE HÜKMEDİLMEMESİ GEREKEN HALLER	336
A. Velâyetin Kaldırılması Nedenlerinin Bulunması.....	337
B. Ebeveynler Arasında Sürekli Bir Çatışma Durumunun Bulunması.....	338
C. Ebeveynlerin Birbirleri İle İletişim Kurma İsteklerinin Bulunmaması.....	339
D. Ebeveynlerin Ortak Taleplerinin Velâyetin Taraflardan Birine Verilmesi Yönünde Olması	340
VII. ULUSLARARASI SÖZLEŞME ÇERÇEVESİNDE YAPILAN DEĞERLENDİRME	341
§ 11. EVLAT EDİNME	347
I. GENEL OLARAK	347
II. EVLAT EDİNMEİNİN KOŞULLARI	347
A. Genel Olarak.....	347
B. Küçüklerin Evlat Edinilmesi.....	347
1. Küçük Olma (Ergin Olmama).....	347
2. Bakma ve Eğitme	348
3. Evlat Edinilecek Çocuğun Yararı.....	348
4. Evlat Edinenin Diğer Çocuklarının Yararlarının Zedelenmemesi	349
5. Evlat Edinene Özgü Koşullar.....	349
a. Genel Olarak.....	349
b. Birlikte Evlat Edinme	350
c. Tek Başına Evlat Edinme	352
6. Evlatlığa Özgü Koşullar	352
7. İlgililerin Rızası.....	353
C. Ergin ve Kısıtlıların Evlat Edinilmesi.....	355

1. İstisnai Niteliği.....	355
2. Özel Koşulları.....	356
3. Küçüklerin Evlat Edinilmesine İlişkin Hükümlerin Kiyasen Uygulanması.....	357
III. EVLAT EDİNMEDE ARACILIK.....	357
IV. EVLAT EDİNMEMİN ŞEKLİ VE USULÜ	358
A. Mahkeme Kararı.....	358
B. Nüfus Kütüğüne Kayıt	359
C. Evlat Edinme İle İlgili Kayıt ve Belgelerin Gizliliği	359
V. EVLAT EDİNMEMİN SONUÇLARI	360
A. Evlatlığın Kişisel Durumuna İlişkin Sonuçlar	360
1. Evlatlığın Öz Adı	360
2. Evlatlığın Soyadı.....	360
3. Evlatlığın Ana ve Baba Adı.....	360
4. Evlatlığın Vatandaşlığı.....	362
5. Hısimlilik.....	362
6. Evlenme Yasağı.....	363
B. Ana Babaya Ait Hak ve Yükümlülüklerle İlişkin Sonuçlar	363
1. Bakım Yükümlülüğü.....	363
2. Velayet Hakkı	363
3. Evlatlığın Asıl Ana Babası ile Kişisel İlişkisi.....	363
4. Karşılıklı Yardımlaşma, Saygı ve Anlayış Gösterme Yükümlülüğü	364
5. Mirasçılığa İlişkin Sonuçlar	364
VI. EVLATLIK İLİŞKİSİNİN KALDIRILMASI.....	364
A. Hukuki Niteliği	364
B. Evlatlık İlişkisinin Kaldırılması Sebepleri.....	365
C. Davanın Tarafları	366
D. Evlatlık İlişkisinin Kaldırılmasının İstenemeyeceği Haller..	367
E. Evlatlık İlişkisinin Kaldırılmasının Sonuçları.....	368
§ 12. ÇOCUK MALLARI	368

I.	GİRİŞ	368
II.	ÇOCUK MALLARI.....	369
III.	ÇOCUK MALLARININ YÖNETİMİ	370
	A. Genel Olarak.....	370
	B. Velayete Sahip Ana ve Babanın Yönetim Hakkı ve Yükümlülüğü	372
	C. Ana ve babanın Yönetim Hakkının Dışında Kalan Mallar ...	375
	D. Yönetim Hakkının Sona Ermesi	377
IV.	ÇOCUK MALLARININ KULLANILMASI.....	378
V.	ÇOCUK MALLARININ HARCANMASI.....	380
VI.	ÇOCUK MALLARININ KORUNMASI	383
	YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	387